

NDENDAANDI L'ISLAM MORITANI

teddinde - naaword- bandiragal

Jaagorgal ko feewti e faggudu e Ceede

BIDSEE 'BIYLEYDAAGU 2025

hooreejo leydi ndii **Mohamed ould cheikh El Ghazouani**

Faggudu tiidndu e duumotoondu : Faandaare ndee ko mahde faggudu buubndu e feewnude ngalu e yellitde gede peewnugol ko wayi no ndema, awo e gollorde nokkuuje, tawa ina teentini duumagol e nokkuuji (levier II porogaraam hooreejo leydi ndii) .

Gardiido jaagorde leydi ndii **El Moctar jaaye**

Ina jeyaa e peeje mawde de laamu nguu mijjii wadde ngam ustude faggudu nduu e hirjinde njulaagu : waylude kuulal jowitiingal e njulaagu, kuulal jowitiingal e njulaagu laamu, sariya jowitiido e jokkondiral hakkunde laamu e njulaagu, kuulal Fiscal , peewnitgol leydi, sembinde sariya e ñaawoore kisal wonande gollotoobe faggu-
du, kam e peewnugol njubbudi bankeeki.

Jaagorgal ko feew8 e faggudu e Ceede Sid 'AHMED OULD Bouh

Ebbaande bidsee 2025 ina teskaa sabu udditgol dowla oo e hoore mum ina yettoo 76% e bidsee njulaagu ko adii. Dum maa cemmbin bibbe leydi ndii e mbaawka leydi ndii ngam mooftude Laabi e doole mum, tawa uddaani damal Laabi yaajdi timmudi. Kono tan, e kanghe mawdo mo jooni oo, ko tuugnaade e ngalu mum. Ndee do feere maa beydu semmbinde mbaawkaaji ebbooji, peewnugol ebbooji dii no haanirta nii, kadi maa dum addan timmal peeje Launch wonande diin

**Jaagorgal NULI'DO TO MINISTER FAGGU-
DU E... NGAL, JOKKOL BIDJET
CODIORO MOUSSA N'GUENORE**

Gila e hitaande yawtunde ndee, laamu nguu ina jokki e yettude winndannde wiyeteende « Bidsee biyleydaagu », ina wallita e saaktude humpitooji bidsee e yimbe bee, rewruude e peeje hoybinde bidsee laamu. Bidsee biyleydaagu 2025 ina addana en waawde firtude kabaruuji bidsee sintetik e demngal kebtinaangal e yimbe fof, ngam bamtude Bidsee Dowla oo e yimbe bee, tawa ina newna faamde dum e yellitde kebgol mum.

Kono e fawaade e kuulal jabgol limtaangal e sariya n° 2018-039 ñalnde 9 oktoobar 2018 jowitiingal e sariya kuubtodindo jowitiido e sariyaaji kaalis (LOLF). Oodoo sariya ina rewi jokkondiral hakkunde gollotoobe laamu e nder gefe njubbudi kaalis laamu. Ko dum woni Doosgal kaalis.

LOLF ina hollita kuule jowitiide e peewnugol, huutoraade e yellitde bidje laamu e hiisaaji laamu. Deedoo kuule ina poti hormeede e nder laamuuji kuubtodindi, e nder laamuuji sariyaaji e nder laamuuji ñaawoore. LOLF ina siftina no yimbe fof be hormaaki deen kuule poti ñaaweede.

Edition didmere bidsee biyleydaagu, jowitiinde e hitaande bidsee 2025, ina hollita miijooji jowitiidi e bidsee oo, tawa ina teentina heen miijooji faggudu makro, jowitiidi e bidsee oo kam e golle laamu nguu.

NASTIRDE

bidsee oo ina rewindaa kaalis mo Dowla oo yidfi dañde (revenu) e nder hitaande ndee e denndaangal njobdi ndi o wadata e ngal kaalis ngam moyyinde nguurndam yimbe bee e nder ndeen hitaande.

Ndeedoo bidsee ina addana Dowla oo laabtinde sarwisaaji mum ko foti wadde e nder hitaande ndee ngam wellitaare besngu nguu. E nder hitaande ndee e mayirde hitaande nde, Dowla oo ina wada yeewndo ngam humpitaade so tawii ko feewnaa e bidsee koo ina moyyi e kaalis mo rokki oo. So tawii noon wadaaka no moyyi walla wadaaka hay dara, sarwisaaji makko ina poti wiye ko wadi dum. E nder duum, omo yetta peeje ngam wadde peeje no moyyiri mbele ko fotnoo wadeede koo ina wadee ngam wellitaare yimbe bee.

Bidsee 2025 ina foti addande en jokkude hebde ko tawaa e winndannde wiyeteende « Peeje beydagol jaawngol ngam bantaare renndinde 2016-2030 ». Ko deen ngoni, e yeru, moyyitingol nguurndam yimbe bee, moyyitingol sarwisaaji laamu, moyyitingol nokkuuji njulaagu e yellitgol sekteer keeriido kam e sosde golle burde heewde .

Dowla ina golloo sahaa kala ngam beydude kaalis mum ngam moyyinde nguurndam yimbe be kadi ina beydoo ñalnde kala.

Bidsee biyleydaagu 2025 ina hollita firooji won e miijooji kuubtodindi kam e ko woni e mum en. Ndeedoo winndannde ina hollita kadi, yeru kuubtodindo, no Dowla oo yobirta njobdi adanndi golloowo laamu keso oo e no golle njaruuji dii njubbinirtee.

I. Won e firooji e doosde teentude

1.1 Hol ko woni bidsee laamu?

1.1 Hol ko woni bidsee laamu?

Bidsee laamu ko kaayitaaji di laamu nguu haali ko waawi dañde e kaalis (revenu) e ko yidi wadde to bange njaru ngam safrude cadeele yellitaare leydi ndii fotde lebbi sappo e dīdi (12), woni tuggi lewru Yarkomaa haa lewru Desammbar. Njaruuji ina poti fotde e ngalu.

A jaaraama e bidsee laamu nguu, laamu nguu ina huutoroo politik mum yellitaare faggudu e renndo. Bidjet oo wonta sariya mo mbiyaten “Sariya kaalis” so en kollitii dūm depiteeji dī mbiyi ko moyyi e wootde dūm.

1.2 Hol ko woni sariya kaalis?

Sariya kaalis ko bidsee mo Parlemaa subata. Ina hokka laamu nguu yamiroore mooftude njobdi e wadde njobdi laamu fotde hitaande, ina waawi kadi jogaade kuule godde jowitiide e kaalis laamu.

Ko noon depiteeji dīi mbaawirta jogaade ko laamu nguu wadata so ngu habrii no ngu huutoriri kaalis oo.

1.3 Hol ko woni Bidsee biyleydaagu ?

Bidsee biyleydaagu ko winndannde nde bidsee laamu nguu faamnirta e demngal laabtungal, ngal yimbe bee mbaawi faamde.

1.4 Hol ko woni Bidsee Tawtoraado ?

Bidsee tawtoreede ko nde min njiylotoo e yimbe ve ngam teskaade haaju mavve nde min mbaztata bidsee. Ko dum buri heewde ko bidsee Renndooji Teritoriji (Diiwanuuji e Municipaalitee). Eden njaba noon bidbe leydi ndii wiye ko njidi wadeede e nokkuuji mum en mbele eden mbaawa teskaade dum e bidsee mo min peewnata oo.

1.5 RAACAD

Huutoraade njaruuji laamu badaadi e bidsee laamu ina mbaadee e nder njubbudi njubbudi njaruuji kuubtodinndi, ndi nganndu-ɗaa ko doo woni akronim « RACHAD » (Reso automatisé des chaînes des dépenses).

1.6 Hol ko woni sariyaaji mawdi baawdi rokkude peewnugol e huutoraade Bidsee

Peewnugol e huutoraade bidsee oo tuugii ko e binndande keewde, teenjude heen ko deedo :

- Doosgal leydi ;
- Sariya kuubtodindo 2018-039 ñalnde 9 oktoobar 2018 jowitiido e sariyaaji kaalis ;
- Sariya n° 2021-84 ñalnde 29 desaambar 2021 jowitiido e kuule coodguuli laamu ;
- Kuulal n° 2006-95 ñalnde 08-25-2006 jowitiingal e njubbudi njubbudi njaru laamu kuubtodinndi ;
- Kuulal 2019-186 ñalnde 31 sulyee 2019 jowitiingal e kuule kuubtodinde jowitiide e

njubbudi bidsee e hiisaaji laamu ;

- Kuulal n°2022-083 ñalnde 8 suwee 2022 kuubtodinngal sariya kuubtodindo n°2021-024 ñalnde 29 desaambar 2021 momtudo e lomtinate sariya n° 2010-044 ñalnde 22 sulyee 2010 jowitiido e sariya jowitiido e soodgol laamu ;
- Yamiroore limto R-029/MF ñalnde 26 mee 1992 sosngo Peeje Hiisaaji Dowla ;
- Yamiroore jokkondire n° 773/MIDEC/MF ñalnde 18 abriil 2012 waylude won e kuule...

Yamiroore n° R018 ñalnde 26 lewru bowte hitaande 1989, jowitiinde e bidsee municipal, kuule...

sariya bidsee, laabi peewnugol e woote, innde, laabi dokkal e waylude, sardiiji kuutoragol e dowgol ;

- Yamiroore jokkondire 000619/MIDEC/MF ñalnde 25 sulyee 2019 momtugol e lomtinate

dekere kawral n° 143/MIDEC/MF ñalnde 20/01/2014 jowitiingal e innde bidsee e hiisaaji kuutorteedi e laamuuji diiwaanuuji e Estaaduuji renndo hakkunde renndo goddi ;

1.7 Hol ko woni daawe mawde e yellitgol Bidsee.

Datal 1

Porogaraam njulaagu renndo (PIP)

Eden njubbina Porogaraam njulaagu laamu (PIP), woni winndannde hollitoore ko Dowla oo yidi wadde to banng'e njulaagu ko wayi no laabi, ekkolaaji, opitaaluuji, pompe gure ekn, e nder duubi tati garooji dii.

Datal 2

Yeewndo faggudu makro hakkundeejo

Catal faggudu makro ina siftina ngonka faggudu leydi ndii fof e hitaande hikka ndee e duubi garooji di

Datal 3

Yeewndo bidsee hakkundeejo

Kabirgal bidsee ngal ina rokka heen gefe keewde de laamu nguu foti daranaade ngam yellitde faggudu e renndo.

Datal 4

Doggol porogaraamuuji bidsee hakkundeejo (DPBMT)

Doggol porogaraamuuji bidsee hakkundeeji di hollirii njeeyguuji di njidd'en hebaade e nder duuvi tati, tawa ina renndini e cate mawde to senngo njovdiiji (njovdiiji njovdiiji, njovdiiji zi ngonaa njobdiiji, dokke, ngalu kaalis, njovdiiji zi e konte dokkal keeringal). Ina hollita kadi njaruuji bidsee pecciraazi e cate njaruuji mawze (golloobe, njobdi kaalis, soodgol marsandiis e sarwisaaji, vursugol jooni, vursugol, njaruuji kaalis e njaruuji konte dokkal keeringal).

Datal 5

Bataake ciryam e enveloppeeji bidsee

Jaagorgal faggudu e kaalis ina humpita kala jaagorgal e binndol (bataake ciryam) feere (enveloppe budget) nde o jogori huutoraade ngam wadde golle makko, caggal nde o anndi keewal jawdi Dowla. Ina rokka jamirooje mbele gefe dee njahra no haanirta nii e yidde laamu nguu.

Datal 6

Batu nder leydi ministeeruuji

Koolol nder leydi ko mbaydi yeewtere nder ministeeruuji e jubbule.

Datal 7

Jodnde jaagorde

Koolol bidsee ngol ko mbaydi yeewtere hakkunde peewnitoobe bidsee laamu (Direction générale du budget) e Ministeeruuji ceertuɗi (rewrude e diisnondiral toppitiingal kaalis) ko fayti e dooftaade jamirooje bataake cirkulaar oo e peccugol enveloppeeji hakkunde golle dee.

Jaagorgal men ko feewti e faggudu e ngalu ina jabboo banndiraabe mum jaagorde ngam yeewde hol no be teskirta deen golle.

Datal 8

Yeewndo e jabgol ebbaande bidsee

Caggal batuuji jaagorde, jaagorde faggudu e kaalis ina hollita ebbaande adande e bidsee to Diiso jaagorde. So Diiso Jaagorde jabii caggal yeewtere e ko sakkiti koo, ebbaande bidsee adande ndee wonta ebbaande bidsee. Ma dum yettine Parlemaa (Asammebele ngenndi) yeewtotoo dum, woota dum.

Datal 9

Woote bidsee e nder Parlemaa

Ko dum woni kuulal ngal Parlemaa (Asammebele ngenndi) rokkata laamu nguu yamiroore mum ngam mooftude ngalu peewnaado e huutoraade dum e nder hitaande bidsee ndee. Caggal woote luulndo, bidsee oo wonta sariya, ko sariya kaalis mo hooreejo leydi ndii yaltinta (siyna, yaltina).

Datal 10

Bayyinaango hooreejo leydi

Caggal nde Bidjet oo wootaa e Parlemaa, hooreejo leydi ndii siifondira dum, o yaltinee. Ina wiyee ko hooreejo leydi ndii bayyinta bidje.

Datal 11

Sosde bidsee

Caggal nde Parlemaa wooti dum, e bayyinaango hooreejo leydi ndii, Diisnondiral kuubtodinngal bidsee ina rokka njuubbudiiiji dii humpitooji di mbaawi huutoraade (mooftude ngalu e/walla wadde njobdi) bidsee mum en.

1.8 Hol no bidsee oo huutortee ?

Bidjet laamu ina huutoree e kuutorgal IT biyeteengal Resooji cakkitiidi (RACHAD) jokkondirdi e gollotoobe ceertube toppitiibe golle njaru bidsee laamu. Golle njoovdi bidsee ina mbaztee e daawal fawaade e natal ngal : mari. Faandaare jokkondire

II. No Dowla yobirta njobdi adanndi golloowo laamu keso oo

2.1. Hol ko woni njobdi?

Njobdi golloowo laamu ko kaalis mo Dowla rokkata mo darorde lewru kala e golle de o gollotoo.

Njobdi adanndi ndii ko kaalis mo golloowo laamu keso oo hebata ko adii.

So tawii golloowo laamu keso oo hebaani njobdi gila o fuddii golle, Dowla ina yoba njobdi ndi be mbiyata recall.

Njobdeele de Dowla yobata dee fof ina njeyaa e njobdi gollotoobe e nder bidsee Dowla.

2.2 Hol ko njobdi ndii woni?

Njobdi golloowo laamu ina wadi :

- njobdi teskinndi ;
- njobdi jolngo ;
- njobdi galleeji ;
- kabirde njobdi (jobdeele godde, bonnugol, njobdi beydaandi ekn) tabitinaade e binndande sariya walla kuule.

2.3. Hol njobbudiiji badaadi e yobde njobdi gadani golloowo laamu ?

Ko adii nde golloowo laamu keso oo hebata njobdi mum adanndi, doosiyee mum ina rewi e deedoo ministeeruuji e njobbudiiji ceertudi :

- Ministeer kalfinaado golle laamu ;
- Ministeer toppitiido ko yowitii e faggudu e ngalu ;
- njobbudi do golloowo laamu keso oo gollotoo (Ministeer karallaagal).

2.4. Hol ko woni laabi yobde njobdi adanndi golloowo laamu keso oo

Datal 1

Pewnugol yamiroore naatgol ngol ministeer sarwisaaji laamu

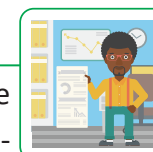
- yamiroore naatgol ngol ko ministeer kalfinaado sarwisaaji laamu oo sosata dum, ko ministeer oo siifondiri dum ;
- caggal nde siyanaa, doosiyee oo neldaama to Departemaa toppitiido ko fayti e golle ngam yeewndaade dum.

Datal 2

Hokkude golloowo keso oo

- Direkteer toppitiido yeewndo golle ina naatna humpitooji teenjtudi jowitiidi e golloowo laamu keso oo e nder ordinateeruui biyeteedi Siistem njubbudi kuubtod-inndi wonande gollotoobe laamu e gollotoobe laamu ;
- Direkteer toppitiido ko fayti e golle ina rokka golloowo laamu keso oo ministeer walla jubbule. Dum woni ko wiyetee wadde ina woodi.

Datal 3

Yettude golle jaagorde hesere

- Departemaa toppitiido ko fayti e yimbe (HRD) ministeer walla jubbule ina rokka golloowo laamu keso oo departemaa ;
- gardiido keso oo ina hollita hoore mum ngam yettude golle ;
- HR ina humpita system ñalngu puddagol golloowo laamu keso oo, duum ina addana golloowo laamu keso oo jogaade limoore binnditagol ;
- departemaa HR ina rokka seedantaagal makko naatgol gadanol e golle ;
- HR ina artira kaayitaaji dii e sarwisaaji laamu ngam beydaade yeewteede.

Datal 4

Peewnugol kaayitaaji todfagol

- sarwisaaji siwil ina hoolkisa wonde denndaangal kaayitaaji todfdaadi e mum dii ina timmi ;
- sarwisaaji laamu ina peewna kuulal todfagol golloowo laamu keso oo, ina rokka dum Kontrol kaalis ;
- gardiido oo ina waawi ndeen rewde yah-ngartaa doosiyee mum haa nde siyentee.

Datal 5

Tabitingol kuulal todfagol golloowo keso oo e juude kalfinaado kaalis

- Konngol kaalis ina yeewtoo so tawii kaayitaaji todfagol dii ina ngoodi ;
- so huunde fof moyyii, o siimta, o yettina doosiyee oo to sarwisaaji siwil.

Datal 6

Siynude kaayitaaji todfagol jaagorde toppitiinde sarwisaaji laamu

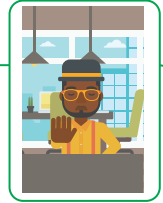
- jaagorgal toppitiingal sarwisaaji laamu siifondirde e kuulal todfagol golloowo laamu keso oo ;
- fiilngo ngoo ina tawee e Fiilde Yeewndo Gooto (FUR).

Datal 7

Peewnugol njobdi e Departemaa Njobdi

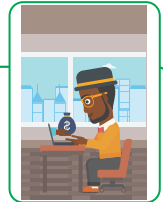
- Departemaa Pay hebata FUR ko buri ñalnde 5 lewru nduu ;
- Departemaa njobdi ina feewna njobdi adanndi golloowo laamu keso oo ;
- Departemaa Payroll ina nelda kaayitaaji kaalis ñii to Kaalis leydi.

Datal 8

Yobde njobdi ummoraade e kaalis

- Kaalis leydi ina heba kaayitaaji kaalis ummoraade e Departemaa Payroll ;
- Jaagorgal kesal ngal ina jogoo deefoo kaayitaaji to Kaalis leydi :
 - fotokopi NNI, paaspoor walla seedantaagal jeyi leydi ;
 - gollal todfagol ;
 - fotokopi seedantaagal naatgol gadanol e golle ;
 - asli seedantaagal gonngal e posto ;
 - bataake anndinde (Lefol nokku laawdungol) ;
 - bayyinaango banke (RIB) ;
 - fotokopi kaayitaaji karallaagal ;
- Kaalis laamu yeewtotoo kaayitaaji golloowo laamu keso oo hade mum yobde ;
- golloowo laamu yaha banke mum ngam hebde kaalis mum.

IV. Hol no bibbe leydi mbaawirta tawtoreede e golle bidsee ?

E nder leydi Moritani, golle bidsee ina maantiniri golle nay (4) mawde, woni peewnu-gol ebbaande bidsee nde laamu nguu wadata, jabgol ebbaande bidsee ndee e nder Parlemaa, ebbaande bidsee nde laamu nguu wadata e golle bidsee de laamu nguu wadata e dow sardiiji bidsee oo, e golle bidsee de laamu nguu wadata Ñaawirde toppitiinde ko fayti e parlemaa.

Ina haani bibbe leydi paam daawe yellitgol bidsee ngam waawde yeewtidde e yellitde cubagol laamu nguu, woote depiteeji dii e kaalis mooftiraado oo e kuutoragol mum. Tawtoregol bibbe leydi ina hollita wonde bidsee oo ina teskaa e mum en ko buri teentude e haajuuji cifaadi dii.

Naatgol bibbe leydi ina waawi wadeede e parlemaa (depiteeji), e sarwisaaji laamu (prefectures, directeurs régionaux et de départements) e sarwisaaji ceertudi ko wayi no diiwanuuji, departemaaji, municipaalitee, kam e rewruude e jaayde (teleeji, rajooji, jaayde binndaade).

Naatgol bibbe leydi rewruude e Parlemaa

Parlemaa (depiteeji) ina mbaawi kadi mooftude e saaktude haajuuji bibbe leydi e nder jeewte ceertude jowitiide e bidsee e nder Parlemaa. Nii woni, parlemaa (depiteeji) ina mbaawi jokkondirde e yimbe mum en ngam teskaade cadeele mum en.

Naatgol bibbe leydi rewruude e sarwisaaji laamu ceertudi

Yimbe ina mbaawi, rewruude e nulaabe mum en, winndude Perfekteeruuji, ardiibe diiwaanuuji e departemaaji, ngam yellitde haajuuji mum en. Nii woni, e nder deen bataakeeji jowitiidi e wakili'en Dowla, be mbaawi anndude e teentinde haajuuji mabbe to bannge njubbudi e kabirde,

Naatgol bibbe leydi rewruude e renndooji

Prograamu ñetti at yi, palaju yokkute la bu amaale ay liggéey ak mébet gëna baaxal dundu dëkk kat yi. Realisation prograam bii konsilu (regional wala munisipaal) moo koy jappale ci diir bu gatt

Naatgol bibbe leydi rewruude e renndooji

Porogaraam duubi tati ko peeje yellitaare tawa ina wadi golle ngam moyyinde nguurndam hodbe. Gollagol ngol ebbaande ina wallita e diiso (diiwaan walla municipaal) e nder duuvi tati (03). Porogaraam oo ina jabee hitaande kala e woote diiso. Ina heen golle renndo e peeje de renndo ngoo yubbini. Ko e dow ngaldoo winndande bidsee renndo ngoo feewnetee. Porogaraam duuvi tati zi ina ittaa e peeje vursugol diiwaan oo e vursugol leydi ndii, tawa ina teskaa denndaangal haajuuji yimve ve e nder yontere nde. Yimbe bee ina tawtooree e yellitgol ngaldoo peeje jokkondirde e haajuuji mum en burdi yaawde. Ko e oon tolno bibbe leydi poti wadde heen gefe mum en mbele haajuuji mum en ina teskee e winndande ndee.

Naatgol bibbe leydi rewruude e jaayde

Ngam humpitaade gefe bidsee laamu e/walla hollirde haajuuji mum en burdi teentude, bibbe leydi ina mbaawi kadi huutoraade laabi jokkondiral ko wayi no rajooji teeru e renndo, rajooji e teleeji laamu e keeridi, jaayde binndaade e jaayde internet.

njamdi

liddi

ngalu ngenndi

cardi

V. Konngol e miijo ngam yellitde bidsee 2025

Konngol ngam yellitde bidsee 2025

Ebbaande sariya kaalis wonande hitaande 2025 ina jeyaa e kuule cifaade e nder porogaraam mawdo leydi ndii hono Mohamed Ould Cheikh EL GHAZOUANI « Yidde am ngam leydi », wadnoo e laawol rewruude e Politik kuubtodindo laamu nguu. Ngam jaabtaade ko buri teentude e faggudu e renndo leydi ndii, ndeedoo sariya ina fadi yellitde faggudu leydi ndii rewruude e beydagol duumagol bidsee, ngam moyyinde wellitaare bibbe leydi Moritani rewruude e peccugol jawdi laamu no moyyiri e tabitinde njobbudi kaalis laamu tiifndi.

1. Bidsee ballondiral 2025.

Tuugnaade e teskagol e ko vuri heewde ko holliraa dow, bidsee 2025 oo sosaa ko e ballondiral e ngalu e njovdi (kawdi fotndi e njovdi) e 116 872 310 000 MRU so yerondiraama e bidsee 107 715 543 250 ton ,156 766 745 MRU, 2012. walla 7,83 % so yerondiraama e bidze 2024 woote.

Majinugo ceede

Doole renndo e golle njobbudiiji :	55 653 000 000
Riba ñamaale laamu:	4 619 310 000
ina heen riibaaji ñamaale yaajde :	2 900 000 000
Njaru njulaagu:	51 190 000 000
Total njaru Bidsee General	111 462 310 000
Njaru e konte kaalis keertiido :	5 410 000 000
Konte kebtinirde keertiide :	5 410 000 000

Resetaaji

Njobdi njobdi	72 230 000 000
Njobdi ndi wonaa njobdi:	22 890 000 000
Njobdi jawdi:	1 170 000 000
Dokke:	8 800 000 000
Resooji konte keertiide kaalis:	5 410 000 000
Kaalis ñakkeende:	6 372 310 000

Hol to jawdi dowri ummorii ?

• Njobdi njobdi

Laamu nguu ina moofta ngalu ko buri heewde e njobdi ndi njulaagu e bibbe leydi njobata. Ko been ngoni yimbe be mbiyaten yoboobe njobdi. Deedoo njobdeele ina njowitii haa teenji e njobdeele njulaagu e njulaagu (BIC), njobdeele ngalu e njobdi, njobdeele njeeygu liddi e gede godde njeeygu, njobdeele beydaare (VAT), njobdeele gede petron, njobdeele telefonaaji, njobdeele naatgol njulaagu kuubto-dinngu.

	LFR 2024	PLF 2025		
			UM	%
Tobbere mawnde e jawdi bidsee laamu (ina heen kaalis njakkeende)	107 715 543 255	116 872 310 000	9 156 766 745	8,5
Tolno ngalu bidsee laamu (kaalis njakkeende naatnaaka heen)	104 358 473 393	110 500 000 000	6 141 526 607	5,89
TNjobdi njobdi	67 335 762 303	72 230 000 000	4 894 237 697	7,27
Njobdi ndi wonaa njobdi	22 761 250 021	22 890 000 000	128 749 979	0,57
Njobdi kapital	1 190 612 035	1 170 000 000	-20 612 035	-1,73
Dokke	7 587 540 000	8 800 000 000	1 212 460 000	15,98
Ebbooje	6 857 430 000	7 270 000 000	412 570 000	6,02
Ballal bidsee	730 110 000	1 530 000 000	799 890 000	109,56
Resooji Konte Keertiide Kaalis	5 483 309 034	5 410 000 000	-73 309 034	-1,34
Defisit kaalis	3 357 069 861	6 372 310 000	3 015 240 139	89,82

Fan la moomeeli réew mi di jogee?

jumtukaayi kontu Special yu Tresor Xaalis defisit bi
 Nguur gi dafay gëna am xaalis ci juuti ak
 juuti gi liggéeykat yi ak askan wi di fay. ñoom ñooy ñuy woowe
 ñiy fay juuti. Juuti yooyu dañu gëna jëm ci juuti gi ci benefiis bi
 ak njaay (BIC), juuti ci saleer ak saleer, juuti ci
 jën ak leneen luñuy jaay ci bitim reew, juuti gi ci valeur bi
 yokk (TVA), juuti ci produit petrolier yi, juuti ci
 telekomunikasion, juuti ci indi gi ci marchandis bi.

alluwal 2 : Ebboore njaru bidsee laamu e hitaande 2025

jawdi	LFR 2024	PLF 2025	mabayilugu	
			UM	
Doole renndo e golle njuubudiiji	55 958 054 917	55 653 000 000	-305 054 917	-0,55%
Riba ñamaale laamu	4 137 280 976	4 619 310 000	482 029 024	10,44%
* e nder heen ko riiba ñamaale yaajde	2 435 460 800	2 900 000 000	464 539 200	16,02%
Njaruujji njulaagu	42 136 898 328	51 190 000 000	9 053 101 672	17,69%
njaru Bidsee General	102 232 234 221	111 462 310 000	9 230 075 779	8,28%
Njaru e konte kaalis keeriido	5 483 309 034	5 410 000 000	-73 309 034	-1,36%
Sifaa ñamaale e advanceji baawdi rokkeede				
Konte kebtinirde keertiide	5 483 309 034	5 410 000 000	-73 309 034	-1,36%
Bidjet keso keeriido				
BIDJET DOOWOL	107 715 543 255	116 872 310 000	9 156 766 745	7,83%

	LFR 2024	PLF 2025	
Tobbere mawnde e jawdi bidsee laamu (ina heen kaalis njakkeende)	107 715 543 255	116 872 310 000	9 156 766 745
Ko heewi e ngalu bidsee laamu (ina heen kaalis njakkufo)	104 358 473 393	110 500 000 000	6 141 526 607
Total Ngalu Bidsee General	98 875 164 359	105 090 000 000	6 214 835 641
Njobdi njobdi	67 335 762 303	72 230 000 000	4 894 237 697
Njobdi ndi wonaa njobdi	22 761 250 021	22 890 000 000	128 749 979
Resetaaji lidfi	7 566 108 059	7 560 000 000	-6 108 059
Njobdi miniraagal	3 150 161 636	2 860 000 000	-290 161 636
Feccere e laamdo	7 396 414 101	7 370 000 000	-26 414 101
Njobdi ceertundi (ñamaale on-transfer e, njeeygu petronj, njobdeele geec e ko	4 648 566 226	5 100 000 000	451 433 774
Njobdi kapitaal	1 190 612 035	1 170 000 000	-20 612 035
Dokke	7 587 540 000	8 800 000 000	1 212 460 000
Projets	6 857 430 000	7 270 000 000	412 570 000
Ballal bidsee	730 110 000	1 530 000 000	799 890 000
Njobdi konte keertiide	5 483 309 034	5 410 000 000	-73 309 034
Ko buri heewde/ko njakki (+,-)	-3 357 069 861	-6 372 310 000	-3 015 240 139
Total kuubtodinngal njobdi bidsee laamu	107 715 543 255	116 872 310 000	9 156 766 745
Tolno njaru Bidsee mawdo oo	102 232 234 221	111 462 310 000	9 230 075 779
Njaru jooni	55 958 054 917	55 653 000 000	-305 054 917
Njobdi e njobdeele	25 805 116 886	27 130 000 000	1 324 883 114
Jaltugol jooni	12 172 000 000	12 023 000 000	-149 000 000
Ribaaji e ñamaale laamu	15 613 814 248	14 000 000 000	-1 613 814 248
Yaasiji	4 137 280 976	4 619 310 000	482 029 024
Ko woni nder	2 435 460 800	2 900 000 000	464 539 200
Resooji keewdi	1 701 820 176	1 719 310 000	17 489 824
Restoraasiyoŋ e ñamlude net	2 367 123 783	2 500 000 000	132 876 217
Jawdi kapitaal	42 136 898 328	51 190 000 000	9 053 101 672
Investissements badaadi e kaalis caggal leydi	10 595 180 000	11 490 000 000	894 820 000
Investissementuujii badaadi e nder leydi	31 541 718 328	39 700 000 000	8 158 281 672
Njaru konte keertiide	5 483 309 034	5 410 000 000	-73 309 034

3.1 Njaru gollotoobe

Njaru gollotoobe wonande hitaande 2025 ko 27 130 000 000 ouguiya. Dee njobdeele ina dabbi jokkugol golle laamu badaade e yimbe bee. Sabu so njobdeele ngalaano, en ngalaano poliseebe toppitiibe kisal e deeyre renndo, walla safroobe e infirmiyee en toppitiibe besngu nguu, walla jannginoobe jannginde e heblude yontaaji kesi ekn.

Njeeyguuji gollotoobe ina beydoo hitaande kala, sibu haajuuji yimbe bee kadi ina beydoo hitaande kala, ina haani gollotoobe laamu e gollotoobe laamu beydoo heewde. Wonande bidze 2025, ziin njovdiiji ina veydoo fotde 1 324 883 114 so yerondiraama e 2024, zum wonnoo ko 5,13 %.

3.2 Njaruujji jowitiidi e coodguuli gede e sarwisaaji

Jawdiiji jowitiidi e coodguuli gede e sarwisaaji ina poti tabitinde golle sarwisaaji Dowla no haanirta nii. Be teskiima njobdi abonmaaji Dowlaaji dii ko yobde faggu-du laamu ngam huutoraade ndiyam, kuuraa e telefonj.

Deen njobdeele e hitaande 2025 ko 12 023 000 000 Ouguiya. Be ngoni ko e ustude nguurndam dowla o.

3.3 Jaltugol jooni

Wonande jolngooji di Dowla oo waɗata e won e njuɓɓudiiji e juɓɓule nokkuuje, laamu nguu ina rokka e nder bidsee 2023, fotde 14 000 000 000 Ouguiya.

3.4 Njaru njulaagu

Investissement ina yahdi e njaruujji di Dowla oo waɗata ngam mahde njuɓɓudi ko wayi no laabi, duɗe, opitaaluuji, baraasuuji ndiyam, pompe e golle godde wonande yimbe bee.

Jaqdeejji vurzi moxxude zi e nder bidsee 2025 ina kawri e SCAPP 2021-2025, zum wonnoo ko 51 190 000 000.

Be njobata ko e ngalu nder leydi fotde 77,55 % e ballal caggal leydi fotde 22,44 %.

3.4.1 Won e ebbooje mawde de laamu nguu wadata e hitaande ndee 2025

Ebbooje mawde de laamu nguu ardii ina njogii darnde tiidnde e nder... yellitaare faggudu e renndo leydi ndii. Sektoraaji keewdi ina ngondi heen gooto fof ina jogii darnde tiidnde e waylude e yellitaare duumotoonde... lesdi. E nder gede maggal peeñde eden njiya :

Yellitaare Ladde

Yellitaare gollorde

Peewnugol leydi

Ngalu Neddanke

Yellitaare jubbuule

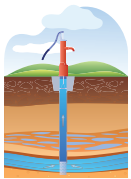
Ebbaade sekteeruujii keewdi

Kala sekteer njulaagu ina wadi sekteeruujii keertiidi di... wallitde e hebde paandaale aduna.

Sektora 1: Yellitaare ladde:

Bidsee 2025 ina rokka 6 856,33 Miliyoŋ MRU ngam « Sektoraaji yellitaare laddeejii », ina wadi gede keewde :

wuro-duroowo

1 217,30 Miliyoŋ MRU

ganndal ladde

641 Miliyoŋ MRU

ndemri

3 410,41 Miliyoŋ MRU

Widtooji/Heblo/Yimbe

415 Miliyoŋ MRU

Tarde

304,81 Miliyoŋ MRU

Jibinannde

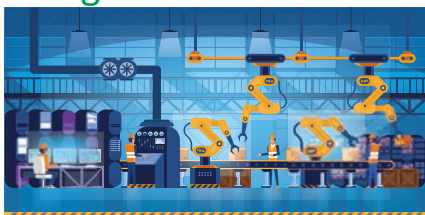

867,81 Miliyoŋ MRU

Sektora 2: Yellitaare gollorde:

Wonande oodoo fannu, bidsee 2025 ina rokka : 9 225,16 Milions MRU di doo ko sekteeruuji tokoosi :

kuugal

20,00 Miliyoŋ MRU

Mineraaluuji caggal SNIM

219,53 Miliyoŋ MRU

Lidfi

2 206,84 Miliyoŋ MRU

golle juude

14 Miliyoŋ MRU

sembe

6 695,29 Miliyoŋ MRU

fillu

40 Miliyoŋ MRU

turismo

29 Miliyoŋ MRU

Sektora 3: Yellitaare leydi:

Bidsee 2025 ina rokka ñum 20 390,82 milions MRU. 7 sekteeruuji tokoosi ina mbañi heen, . ñoo ko kambe ngoni:

Kodki laawol

5 996,24 Miliyoŋ MRU

Wuro e Sanitaare

7 629,59 Miliyoŋ MRU

Kodki/Peewnugol wuro/Njaajeendi

5 761,57 Miliyoŋ MRU

xibaaru

179,94 Miliyoŋ MRU

kodki laade diwooje

336,98 Miliyoŋ MRU

Kodki porto

180 Miliyoŋ MRU

Jokkondiral telefonaaji

306,5 Miliyoŋ MRU

Sektora 4 : Ngalu aadee

177,84 milions MRU ina todfii sekteer Resooji Aadee e nder... Bidsee 2025 Ina wadi deedoo gedde :

Jaangirde

1422,45 Miliyoŋ MRU

gongaku

134,1 Miliyoŋ MRU

Naalankagal

18 Miliyoŋ MRU

Sukaabe e Pijirlooji

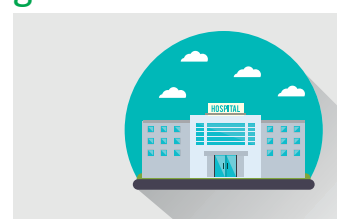
288,15 Miliyoŋ MRU

Kugal

1 Miliyoŋ MRU

gedde rendo cellal

2238,73 Miliyoŋ MRU

Sektora 5 : Yellitaare jubbuule

Yellitaare jubbuule ina jogii bidsee 5 176,28 milions MRU, it... ina wadi sekteeruuji 2 tokoosi :

Ballal wonande sekteer keeriifo

24,16 Miliyoŋ MRU

Ballal wonande Njubbuudi ndii

5152,11 Miliyoŋ MRU

Sektoraaji 6 : Ebaade sekteruuji keewdi

Bidsee 2025 ina rokka heen 9 373,65 milions MRU, ina wadi sekter tokooso tokki :

Ebaade keewde

9373 Miliyoŋ MRU

Budget consolide d'investissement 2025

BUDGET CONSOLIDE D'INVESTISSEMENT - 2025 par secteur et Mode de Financement (en MRU)

Kuta ado kuta taxande	haxe2025	% (*)	Manankumu Jamane noxo	% (*)	Manankumu jamane falle				% (*)
					Budget	Prêts	Dons	Q.Dons	
1. ndemri	6 856,33	12,2	5 287,1	9,41	719,51	849,71	0	1 569,22	2,79
1. ndermi	3 410,4	6,07	2 639	4,7	460	311,4	0	771,4	1,37
2. ganndal ladde	641	1,14	641	1,14	0	0	0	0	0
3. wuro-duroowo	1 217,3	2,17	1 027,3	1,83	140	50	0	190	0,34
4. Jibinannde	867,81	1,54	434,8	0,77	119,51	313,5	0	433,01	0,77
5. Tarde	304,81	0,54	130	0,23	0	174,81	0	174,81	0,31
6. Widtooji/Heblo/Yimbe	415	0,74	415	0,74	0	0	0	0	0
2. Yellitaare gollorde	9 225,15	16,41	4 800,39	8,54	1 960,96	2 463,8	0	4 424,76	7,87
1. Lidfi	2 206,82	3,93	1 562,5	2,78	0	644,32	0	644,32	1,15
2. Mineraaluuji caggal SNIM	219,53	0,39	204,33	0,36	15,2	0	0	15,2	0,03
3. kuugal	20	0,04	20	0,04	0	0	0	0	0
4. fillu	40	0,07	40	0,07	0	0	0	0	0
5. sembe	6 695,3	11,91	2 930,06	5,21	1 945,76	1 819,48	0	3 765,24	6,7
6. golle juufde	14,5	0,03	14,5	0,03	0	0	0	0	0
7. turismo	29	0,05	29	0,05	0	0	0	0	0
3. Yellitaare gollorde	20 390,81	36,28	15 047,02	26,77	2 818,4	2 525,39	0	5 343,79	9,51
1. Kodki/Peewnugol wuro/Njaajeendi	5 761,57	10,25	5 721,02	10,18	0	40,55	0	40,55	0,07
2. Wuro e Sanitaare	7 629,58	13,58	3 354,74	5,97	1 950	2 324,84	0	4 274,84	7,61
3. Kodki laaw	5 996,23	10,67	5 504,83	9,8	491,4	0	0	491,4	0,87
4. Kodk porto	336,98	0,6	80,98	0,14	96	160	0	256	0,46
5. kodki laade diwooje	180	0,32	180	0,32	0	0	0	0	0
6. xibaaru	179,94	0,32	179,94	0,32	0	0	0	0	0
6. Jokkondiral telefojaaji	306,5	0,55	25,5	0,05	281	0	0	281	0,5
4. Ngalu Neddanke	5 177,82	9,21	2 427,66	4,32	656,69	2 093,47	0	2 750,16	4,89
1. Naalankagal	18,28	0,03	18,28	0,03	0	0	0	0	0
2. gongaku	134,1	0,24	74,1	0,13	0	60	0	60	0,11
3. jangirde	1 422,45	2,53	639,97	1,14	294,24	488,24	0	782,48	1,39
4. gede rendo cellal	2 238,73	3,98	971,88	1,73	316,85	950	0	1 266,85	2,25
5. Kugal	1 076,12	1,91	595,29	1,06	45,6	435,23	0	480,83	0,86
6. Sukaabe e Pijirlooji	288,15	0,51	128,15	0,23	0	160	0	160	0,28
5. Yellitaare jubbule	5 176,28	9,21	4 892,74	8,71	110	173,54	0	283,54	0,5
1. Ballal wonande Njubbudi ndii	5 152,11	9,17	4 868,57	8,66	110	173,54	0	283,54	0,5
2. Ballal wonande sekteer keeriido	24,16	0,04	24,16	0,04	0	0	0	0	0
6. Ebbaade keewde	9 373,62	16,68	7 245,09	12,89	896,2	1 202,33	30	2 128,53	3,79
1. Ebbooje keewde	9 373,62	16,68	7 245,09	12,89	896,2	1 202,33	30	2 128,53	3,79
TOTAL KUU'BTINDI	56 200,01	100	39 700	70,64	7 161,76	9 308,24	30	16 500	29,36
Njubbudi (BE)	47 010,04	83,65	35 731,55	63,58	4 110	7 138,49	30	11 278,49	20,07
Sosiyeteaji laamu (PE)	6 572,95	11,7	1 562,94	2,78	2 971,76	2 038,25	0	5 010,01	8,91
SONADER (DUM noon)	715	1,27	715	1,27	0	0	0	0	0
Sosiyeteaji renndo jogaadi sifaa njubbud	(BA) 1 709,52	3,04	1 498,01	2,67	80	131,51	0	211,51	0,38
Laamu nokkuuji (CL)	192,5	0,34	192,5	0,34	0	0	0	0	0

RAGARE

Bidje 2025 ko 116 872 310 000 Ouguiya. Ndee zoo bidsee ina vuri 9 156 766 745 so yerondiraama e bidsee 2024, zum woni 7,83 %. Nde feewnaa ko e saraaji aksiyoŋaaji mawzi SCAPP 2021 - 2025, tawa ina teskaa heen semmbinde golle ngam moxxude wellitaare yimve. Bidsee 2025 oo ina fadi wallitde golle laamu nguu e dow semmbinde golle renndo-faggudu, haa teenŋi noon e fannuuji jaŋde, cellal, elektoronik e nder gure, hebde ndiyam njareteedam kam e yaawnaade sosde golle wonande sukaabe e rewbe haa teenŋi. Hakkille ina teskaa kadi e semmbinde kisal e reentaare e moyyinde golle jolngo. Ina wallita kadi e tiidftinde waylo-waylo weeyo e dinamiik golle faggudu.

Bidsee biyleydaagu 2025 ina teenŋina humpitooji bidsee dii e mbaadi kuubtodinndi e demngal kebtinaangal e yimbe fof, ngam amtude bidsee Dowla oo e yimbe bee.

Bidsee laamu ko golle mo woni kala.